

Överförmyndarnämndens delegeringsordning

Antagen av
Ansvarig sektor:
Ikraftträdande:
Giltighetstid:
Revideras:
Darienummer:

Överförmyndarnämnden
Överförmyndarnämnden, Kommunstyrelsen
2024-10-01
Gäller tills vidare
Vid behov
ÖFN 2024/21

Överförmyndarnämndens delegeringsordning

Gäller från 2024-10-01 enligt överförmyndarnämndens beslut 2024-09-26 ÖFN § 37.

Tidigare delegeringsordning antagen: 2008-01-22 § 3. Reviderad: 2009-05-01, 2011-01-04 § 3, 2012-12-10 § 48, 2013-03-07 § 13, 2013-11-21 § 13, 2014-10-10 § 29, 2022-04-07 § 11, 2022-11-17 §32

Inledning

Kommunallagen (2017:725), KL bygger på principen att de förtroendevalda ledamöterna fattar beslut kollektivt och även har ett kollektivt verksamhetsansvar. De förtroendevalda har det yttersta ansvaret för den kommunala förvaltningen och är de som styr förvaltningen. I kommunallagen finns bestämmelser som reglerar möjligheten till delegering och nämndernas beslutanderätt, 6 kap. 37–41 §§ och 7 kap. 5-8 §§ KL.

Syftet med delegering är att dels avlasta överförmyndarnämnden rutinärenden och därmed ge möjlighet åt de förtroendevalda att ägna tid och uppmärksamhet åt ärenden av omfattande behandling och principiell karaktär. Vidare är syftet att åstadkomma en effektiv verksamhet genom kortare beslutsvägar och snabbare handläggning, vilket medför bättre service för medborgarna.

Genom delegering flyttas beslutanderätten över från överförmyndarnämnden till delegaten. Ett beslut med stöd av delegering från överförmyndarnämnden innebär att delegaten träder helt i nämndens ställe. Beslut som fattas med stöd av delegering är juridiskt sett överförmyndarnämndens beslut och kan överklagas genom laglighetsprövning eller förvaltningsbesvär. Överförmyndarnämnden kan inte återkalla eller ändra ett beslut av delegat som redan är fattat men kan när som helst återkalla lämnad delegation. Överförmyndarnämnden kan endast delegera beslutanderätt i angivna typer av beslut, överförmyndarnämnden kan aldrig delegera ett ansvar eller ett verksamhetsområde.

Delegering förutsätter alltid beslut i två led. Först måste fullmäktige i ett reglemente eller i ett särskilt beslut ha uppdragit till överförmyndarnämnden att hantera ett visst verksamhetsområde eller besluta i vissa ärenden eller ärendegrupper. Därefter kan överförmyndarnämnden besluta om delegering av denna beslutanderätt. Överförmyndarnämnden lämnar delegeringsuppdrag genom särskilt beslut eller genom att fatta beslut om en delegationsordning där beslutanderätten i olika ärenden överförs till delegater.

Överförmyndarnämnden får uppdra åt ledamot, ersättare som tjänstgör eller kommunal tjänsteman med den kompetens som behövs att avgöra vissa grupper av ärenden

Vad som delegeras är beslut i kommunallagens mening. Från beslut måste särskiljas rent förberedande eller verkställande åtgärder, vilka normalt ankommer på de anställda, enligt den etablerade arbetsfördelningen mellan förtroendevalda och anställda som måste finnas för att verksamheten ska fungera. Praktiskt sett hör en mycket stor del av den kommunala verksamheten till ren verkställighet. Verkställighetsbeslut följer av den behörighet och de principer, ramar och instruktioner som arbetsgivaren ger för arbetet. Behörigheten kan också indirekt anses följa av själva befattningen. Verkställighetsbeslut behöver inte anmälas till nämnden. Gränsen för vad som är beslut som kan delegeras och vad som är verkställighet kan vara svår att dra. Föreligger ingen självständig beslutanderätt talas det om verkställighet. I sådana ärenden saknas ofta utrymme för självständiga bedömningar och frågorna är ofta redan reglerade i lag eller avtal. Det kan även vara frågor som verkställs och beslutas inom ramen för redan fattade beslut om mål, budget, inriktning.

Utövande av delegationsrätt

Beslut som fattas på delegation får samma rättsverkan som om överförmyndarnämnden själv hade fattat beslutet. Delegat ska vid tveksamhet överlämna ett ärende till överförmyndarnämnden för avgörande. Detsamma gäller om delegat finner att samtycke, tillstånd, förordnande, upphörande eller entledigande i ett visst fall inte bör meddelas eller beslutas.

Jäv

Delegerad beslutanderätt får inte utövas i ärende om delegat är jävig enligt kommunallagen eller förvaltningslagen. I sådana fall återgår beslutanderätt till den som lämnat delegationen. Det är den jävige själv som ska tillkännage att jäv föreligger.

Legala förutsättningar för delegation

Överförmyndarnämndens rätt att delegera beslut är inte fullständig. Det finns begränsningar både i kommunallagen och i föräldrabalken. Nämnden kan när som helst återkalla delegationsrätten likväl kan den själv ta över ett ärende och besluta. Nämnden kan inte i efterhand ändra ett beslut som en delegat fattat.

Föräldrabalken är en speciallag, vilket medför att annan lagstiftning såsom exempelvis kommunallagen får stå tillbaka om föräldrabalken har särskilda bestämmelser i aktuell fråga. I 19 kap 14 § föräldrabalken finns bestämmelser om vilka beslut som kan delegeras och till vem. Överförmyndarnämnden får uppdra åt en ledamot, en ersättare som tjänstgör eller en kommunal tjänsteman med den kompetens som behövs att avgöra vissa grupper av ärenden. Lagtextens utformning medger att beslutanderätt även kan delegeras till en kommunal tjänsteman i annan kommun.

Beslutanderätt får inte delegeras enligt 6 kap 38 § kommunallagen

- Ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet
- Framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats
- Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt
- Ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden
- Ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Nämnden har med stöd av 6 kap 39 § kommunallagen (2017:725) beslutat att genom delegation av nämndens beslutsrätt uppdra åt nämndens ordförande eller tjänstgörande ordförande att på nämndens vägnar besluta i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådant beslut ska avfattas i skriftlig form. Beslutet ska återrapporteras till nämnden. Ärenden som inte får delegeras (19 kap 14 § föräldrabalken)

Beslutanderätt får inte delegeras enligt 19 kap 14 § föräldrabalken

- Beslut enligt 11 kap. 20 § om entledigande av ställföreträdare på grund av olämplighet
- Beslut enligt 15 kap. 7 § att häva avtal om sammanlevnad i oskiftat bo
- Beslut enligt 16 kap. 13 § om vitesföreläggande
- Alla beslut som den som fått delegationen föreslår avslag i
- Alla beslut som den som fått delegationen anser vara tveksamma.

Beslut som inte får delegeras enligt föräldrabalken 19 kap 14 § (1949:381) måste fattas av nämnden samfällt. Detta innebär att sådana beslut inte kan fattas av ordförande eller tjänstgörande ordförande såsom brådskande ärenden.

Utformning av delegationsbeslut

I princip gäller samma formregler för delegationsbeslut som för nämndbeslut. Detta innebär att det alltid måste finnas skriftlig dokumentation, det vill säga, delegerad beslutanderätt får aldrig utövas endast muntligt. Detta är även en förutsättning för återrapportering till nämnden.

Som minimikrav är det rimligt att den skriftliga dokumentationen över ett delegationsbeslut ska innehålla uppgift om

- vem som fattat beslutet,
- vilken delegation som är aktuell,
- när och vilket beslut som fattats, samt
- vad beslutet avser.

Delegaten beslutar i de ärenden som ingår i delegeringsuppdraget. Finner delegaten att ett ärende är av större vikt eller av principiell betydelse ska delegaten hänskjuta ärendet till nämnden för avgörande.

Anmälan av delegationsbeslut

Beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till nämnden. Anmälan har främst som syfte att tillgodose rättssäkerhetsaspekter och nämndens informations- och kontrollbehov. Tidpunkten för anmälan tas som utgångspunkt för beräkning av överklagandetiden när beslutet överklagas med laglighetsprövning enligt KL. Den beräknas från den dag då justeringen av nämndprotokollet, vid vilket delegationsbeslutet har anmälts, tillkännages på kommunens anslagstavla.

Vid överklagande enligt förvaltningslagen (förvaltningsbesvär) börjar överklagandetiden att löpa när den enskilde som är berörd av beslutet delgivits detta. Detta innebär dock inte att undantag från anmälningsplikten kan göras.

Beslut som fattas med stöd av delegation ska anmälas till nämnden. Undantag gäller för beslut fattade genom delegation i ärenden enligt föräldrabalken (1949:381), lagen om god man för ensamkommande barn (2005:429) och förmyndarskapsförordningen. Dessa beslut behöver inte anmälas till nämnden i enlighet med 19 kap 14 §. Ansvarig för anmälan är delegaten och beträffande beslut fattade av nämndens ordförande, nämndsekreterare. De ärenden där överförmyndarnämnden särskilt har beslutat om anmälan har i denna delegationsordning markerats med anmälan. Genom anmälan av delegationsbeslut får nämnden information om tjänstemännens ställningstaganden och kan på så vis utöva kontroll.

Ersättare vid delegats frånvaro/förhinder

Endast nämnden får förordna ersättare för delegat. Vid förfall för överförmyndarnämndens ordförande får beslut fattas av överförmyndarnämndens vice ordförande. Vid förfall för handläggare övergår, om ersättare inte förordnats, delegationen till närmast behörig chef. Ersättare för delegat bör inte besluta i viktiga ärenden om beslutet utan större nackdel kan vänta tills dess delegaten återkommit.

Är överförmyndarhandläggare förhindrad att fatta beslut (exempelvis vid semester, sjukdom eller av annan orsak) får överordnad tjänsteman enligt ovan fatta beslut i delegatens ställe. Delegat anges i lägsta nivå innebärande att för tjänstemannadelegat gäller att överordnad tjänsteman kan fatta beslut i alla ärenden delegerade till lägre tjänsteman. Delegat ska i varje ärende noggrant beakta jävrisken.

Förkortningar i delegeringsordningen

Förkortningar delegat

ÖFN	Överförmyndarnämnden
OF	Ordförande
SC	Stabschef (även tillförordnad)
EC	Enhetschef (även tillförordnad)
JH	Juristhandläggare
ÖH	Överförmyndarhandläggare (även juristhandläggare och enhetschef)
ADM	Överförmyndaradministratör

Förkortningar lag och förordning

FB	Föräldrabalken (1949:381)
FmF	Förmynderskapsförordningen (1995:379)
FL	Förvaltningslagen (2017:900)
KL	Kommunallagen (2017:725)
LOF	Lag om framtidsfullmakt (2017:310)
Lgeb	Lagen om god man för ensamkommande barn (2005:429)
OSL	Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
TF	Tryckfrihetsförordningen (1949:105)
GDPR	General Data Protection Regulation, DSF Dataskyddsförordningen (EU, 2016/679)
	DSL Lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (2018:218)

	<i>Ärendegrupp/ärende</i>	<i>Delegat</i>	<i>Lagrum</i>	<i>Kommentar</i>
Allmänna ärenden				
A1	Delgivning med nämnden	EC		I enlighet med reglemente
A2	Beslut i ärenden av brådskande karaktär.	OF	KL 6:39§	Anmäls till nämnden vid nästkommande sammanträde. Ej beslut som enligt FB 19 kap. 14 § ska fattas av nämnden samfällt.
A3	Tecknande av avtal inom nämndens verksamhetsområde.	EC		Inom ramen för budgetansvar. Inkluderar även personuppgiftsbiträdesavtal.
A4	Myndighetens avslag på begäran om utlämnande av allmän handling samt uppställande av förbehåll i samband med utlämnande.	EC JH	OSL 6: 1–5 §§ och TF 2:14 §	
A5	Beslut att avslå begäran om avgörande av ett ärende som har inletts av en enskild part.	EC JH	FL 12§	
A6	Beslut att avvisa ombud som bedöms vara olämplig för sitt uppdrag.	EC JH	FL 14§ 2 st	
A7	Beslut att förelägga ombud att styrka sin behörighet	EC JH	FL15§	
A8	Beslut om kompletteringsföreläggande. Beslut om avvisning av ansökan som trots föreläggande enligt 20 § FL är ofullständig eller oklar på så sätt att den inte kan prövas i sak.	ÖH	FL 20§	
A9	Rättelse av beslut pga skrivfel, räknefel eller liknande	ÖH	FL 36§	
A10	Ändring av beslut i ärenden där ursprungsbeslutet fattats av delegat.	EC JH	FL 37–38 §§	Prövning ska göras av annan än den som fattat beslutet
A11	Beslut om avvisning av för sent inkommit överklagande.	EC JH	FL 45§	
A12	Rättelse av uppenbara felaktigheter i beslut fattade av nämnden.	EC JH	FL 36§	Skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende.
A13	Beslut om avslag på den registrerades begäran i fråga om rättelse, radering, begränsning av behandling och överföring av personuppgifter till annan personuppgiftsansvarig.	SC	GDPR art. 3	
A14	Anmälan av personuppgiftsincident.	Dataskyddsombud	GDPR art. 33	
A15	Lämna information till registrerade om personuppgiftsincident	Dataskyddsombud	GDPR art. 34	
A16	Konsekvensbedömning av dataskydd	SC	GDPR art. 35	

2. Föräldrabalken (1949:381)

	<i>Ärendegrupp/ärende</i>	<i>Delegat</i>	<i>Lagrum</i>	<i>Kommentar</i>
--	---------------------------	----------------	---------------	------------------

Kap 9 Om underårigas omyndighet

B1	Samtycke till förmyndares beslut att omhänderta egendom underårig förvärvat genom eget arbete	ÖH	FB 9:3§	
B2	Samtycke till förmyndares beslut att omhänderta egendom som underårig fått genom gåva, testamente eller förmånstagarförordnande med förbehåll att den underåriga själva ska få disponera över egendomen	ÖH	FB 9:4§	
B3	Beslut om omhändertagande av egendom	ÖH	FB 9:8§	

Kap 11 Om god man och förvaltare

B4	Beslut om förordnande av god man i förmyndares ställe	ÖH	FB 11:1§	
B5	Beslut om förordnande av god man i förmyndares ställe	ÖH	FB 11:2§ 1-3 st	
B6	Beslut om förordnande av god man för bortavärande eller okända	ÖH	FB 11:3§ 1-3 st	
B7	Beslut om förordnande av god man vid byte av ställföreträdare	ÖH	FB 11:4§ 2 st	
B8	Beslut om förvaltarens omfattning	ÖH	FB 11:7§ 3 st	
B9	Beslut om förordnande av förvaltare vid byte av ställföreträdare	ÖH	FB 11:7§ 3 st	
B10	Interimistiskt beslut om att förordna god man eller förvaltare,	ÖH	FB 11:18§ 2 st	
B11	Besluta om att godmanskap enligt 11 kap. 1-3 §§ ska upphöra	ÖH	FB 11:19§ 1st	Beslut om upphörande av godmanskap enligt FB 11:4 eller förvaltarens ska fattas av rätten.
B12	Besluta om entledigande av god man eller förvaltare som begär det	ÖH	FB 11:19b§	När ÖFN har rätt att besluta (tillfällig stf/byte)
B13	Beslut om jämkning av godmanskap enligt 11 kap 1-3 §§	ÖH	FB 11:23§ 4 st	Omfattar även interimistiska beslut om jämkning.

Kap 12 Allmänna bestämmelser om förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet

B14	Beslut om samtycke i efterhand till ingånget avtal	ÖH	FB 12:10§	
B15	Beslut om fördelning av förvaltning mellan flera ställföreträdare	ÖH	FB 12:12§ 1 st	
B16	Beslut vid flera ställföreträdarens oenighet om förvaltning	ÖH	FB 12:12§ 2 st	
B17	Beslut om ställande av säkerhet	ÖH	FB 12:13§	

B18	Beslut om arvode och ersättning till förordnad ställföreträdare och i vad mån ersättning ska utgå från den enskilde, dödsbo eller av kommunala medel	ÖH	FB 12:16§	
B19	Beslut om arvode och ersättning till legala förmyndare	ÖH	FB 12:17§	
Kap 13 Föräldrars förmyndarförvaltning				
B20	Besluta om samtycke till placering av omyndigas tillgångar i aktier eller på annat sätt än det som anges i FB 13:5.	ÖH max 200 000 kr OF	FB 13:6§	Beslut över 200 000 kr fattas av nämnd eller ordförande (vid brådskande ärende) Anmälan
B21	Samtycke till uttag av underårigs spärrade bankmedel	ÖH max 200 000 kr OF	FB 13:8§	Beslut över 200 000 kr fattas av nämnd eller ordförande (vid brådskande ärende) Anmälan vid belopp över 100 000 kr
B22	Beslut om upphörande av överförmyndarkontroll	ÖH	FB 13:9§ 1 st	Gäller inte om egendom tillfallit den omyndige med villkor om särskild överförmyndarkontroll
B23	Beslut om upphörande av eller lättnader i överförmyndarkontroll	ÖH	FB 13:9§ 4 st	
B24	Samtycke till åtgärd avseende fast egendom eller nyttjanderätt till sådan	EC JH	FB 13:10§ p1-4	Anmälan
B25	Samtycke till understöd till närstående	ÖH	FB 13:11§	Anmälan
B26	Samtycke till att den underårige tar upp lån eller ingår annan skuldförbindelse eller att förmyndaren ställer den omyndiges egendom som säkerhet eller ingår borgen m.m.	ÖH	FB 13:12§	Anmälan
B27	Besluta om samtycke för omyndig att driva rörelse eller för föräldrarna att driva rörelse för den omyndiges räkning	ÖH	FB 13:13§	Anmälan
B28	Besluta om befrielse för föräldrarna att lämna års- eller sluträkning samt besluta att sådana räkningar får lämnas i förenklad form.	ÖH	FB 13:16§	
B29	Besluta om föräldrar får avlämna förteckning, årsräkning eller sluträkning vid ny tid (anstånd).	ÖH	FB 13:17§	
B30	Besluta om föreläggande för föräldrarna att i årsräkning eller på annat sätt redogöra för sin förvaltning.	ÖH	FB 13:18§	
B31	Besluta om åtgärder för att trygga förvaltningen av den omyndiges egendom	ÖH	FB 13:19§	

Kap 14 Förordnande förmyndares, gode män och förvaltares vård av egendom

B32	Besluta om samtycke till placering av den enskildes tillgångar i aktier eller på annat sätt än vad som framgår av FB 14:5	ÖH max 200 000 kr OF	FB 14:6§	Beslut över 200 000 kr fattas av nämnd eller ordförande (vid brådskande ärende) Anmälan
B33	Samtycke till uttag av huvudmans spärrade bankmedel	ADM max 25 000 kr ÖH max 200 000 kr OF	FB 14:8§	Beslut över 200 000 kr fattas av nämnd eller ordförande (vid brådskande ärende) Anmälan vid belopp över 100 000 kr
B34	Medgivande till undantag från 4–8 §§	ÖH	FB 14:10§	
B35	Besluta om samtycke till förvärv eller överlåtelse av den enskildes fasta egendom eller nyttjanderätt till sådan egendom och upplåtande av nyttjanderätt, panträtt m.m. till sådan egendom.	ÖH	FB 14:11§	Anmälan
B36	Besluta om samtycke till understöd åt anhöriga	ÖH	FB 14:12§	Anmälan
B37	Samtycke till upptagande av lån eller att ingå annan skuldförbindelse, ingå borgensförbindelse eller att ställa huvudmannens egendom som säkerhet	ÖH	FB 14:13§	Anmälan
B38	Besluta om samtycke till att den enskilde driver rörelse eller att gode mannen eller förvaltaren driver rörelse för den enskildes räkning.	ÖH	FB 14:14§	Anmälan
B39	Besluta om att förordnad förmyndare, god man eller förvaltare i särskild ordning ska redogöra för den del av den enskildes tillgångar och skulder som inte omfattas av ställföreträdarens förvaltning.	ÖH	FB 14:16§	
B40	Besluta om befrielse för ställföreträdare från skyldighet att lämna årsräkning eller sluträkning samt besluta att sådana räkningar får lämnas i förenklad form.	ÖH	FB 14:19§	Anmälan vid beslut om befrielse
B41	Besluta om ställföreträdare får avlämna förteckning, årsräkning eller sluträkning vid ny tid (anstånd).	ÖH	FB 14:20§	
B42	Besluta om åtgärder som behövs för att trygga förvaltningen av den enskildes egendom.	ÖH	FB 14:21§	
B43	Besluta om befrielse för ställföreträdarens dödsbo från skyldighet att lämna årsräkning eller sluträkning samt besluta att sådana räkningar får lämnas i förenklad form.	ÖH	FB 14:24§	

Kap 15 Vård av rätt i dödsbo, med mera				
B44	Bestämmande av särskild tid för avgivande av redogörelse för hinder mot skifte av dödsbo	ÖH	FB 15:3§	
B45	Besluta om samtycke till rättshandling enligt FB kap. 13–14 §§ vid dödsboförvaltning.	ÖH	FB 15:4§	Anmälan
B46	Besluta om samtycke till egendomens fördelning vid bodelning eller skifte. Besluta om samtycke till överlåtelse av den enskildes andel i dödsbo	ÖH	FB 15:5§ 1 st	Anmälan
B47	Besluta om samtycke till arvsavstående enligt ÄB 3:9 till efterlevande make	ÖH EC JH	FB 15:6§	Anmälan
B48	Besluta om samtycke till avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo.	ÖH	FB 15:7§ 1 st	Anmälan
B49	Bestämmande om ny tid för lämnande av årsuppgift angående förvaltning av sammanlevnad i oskiftat dödsbo	ÖH	FB 15:8§	
Kap 16 Tillsyn över förmyndare, gode mäns och förvaltares verksamhet				
B50	Besluta att utse någon som har rätt att gå igenom förmyndares, gode mäns och förvaltares räkenskaper	EC	FB 16:3§	
B51	Beslut om återkallande av samtycke till beslut som fattats enligt delegation.	ÖH	FB 16:9§ 2 st	Anmälan
Kap 20 Vissa bestämmelser om rättegången				
B51	Anlitande av ombud	EC	FB 20:7§	
Lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn				
C1	Beslut om förordnande av god man	ÖH	Lgeb 2§	
C2	Beslut om att godmanskapet ska upphöra	ÖH	Legb 5§	
C3	Besluta om entledigande av god man på egen begäran.	ÖH	Legb 6§	
Lag (2017:310) om framtidsfullmakter				
D1	Utse god man att företräda fullmaktsgivare vid jävsituation	ÖH	LFF 17§	